

**T.C. İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ**

**DIŞ TİCARET ENSTİTÜSÜ
WORKING PAPER SERIES**

WPS NO /57/2017-01

**INCOTERMS 2010'DA TERİMLER VE TERİMLERİN MUHTEVASINDA
YAPILAN TEMEL DEĞİŞİKLİKLER**

Zeliha Günay TAŞCI

***zeliha.tasci@igdas.istanbul** İstanbul Ticaret Üniversitesi Uluslararası Ticaret Hukuku ve Avrupa Birliği
Yüksek Lisans Öğrencisi

****hhatemil@ticaret.edu.tr**; İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Öğretim Üyesi

Özet

Küreselleşen dünya da, uluslararası ticaretin gittikçe artmasıyla, pazardaki bu hacim artışı da beraberinde bazı ciddi sıkıntılar doğurmaya başlamıştı. Bunların en büyüğü ise; ülkelerin birbirinden farklı terminolojiler ve hukuk kuralları kullanıyor olmasıydı. Tüm bu farklılıklara çözüm olarak müşterek bir dil kullanılabilmesi için, ICC; 1936 yılında ilk Incoterms'i, uluslararası standartlar olarak kullanılması için yürürlüğe koymuştur. O günden bugüne kadar hem zamana uyum sağlaması, hem de bu zamana kadar uluslararası ticarete yaşanan aksaklıkları da azaltması amacı ile 7 kez daha revize olarak en son” Incoterms 2010” olarak yürürlüğe girmiştir. Bu çalışmada, bir önceki Incoterms 2000 broşürünün revize edilmesiyle, terimlerin muhtevasında oluşan değişiklik ve yenilikler ile birlikte terimlerin grup sistematığındeki değişimleri de anlatarak, hala sıkça kullanılmakta olan Incoterms 2000 ile broşürün en son güncellemesi olan Incoterms 2010 arasındaki farkları da analiz etmiş olacağız.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ticaret, Incoterms

Abstract

As World has become more globalized and the international trade has got more intensified, increase market volume has also brought some obstacles. The main obstacle is that many countries are using different terminology and having different laws. That was the main reason how ICC had started to use Incoterms first time in 1936 for international standard reasons. Till that time Incoterms has been revised 7 times and ultimately ‘Incoterms 2010’ has been entered into force. In this study it has been compared with ‘Incoterms 2000’, all changes and reforms has been examined, new revision of ‘Incoterms 2000’ and the final update of ‘Incoterms 2010’ has been analyzed to define the differences.

Keywords: International Trade, Incoterms

Giriş

ICC'nin farklı dönemlerde Incoterms'ün güncel versiyonları çıkartmasındaki sebep bu kanunların beynelmilel ticari uygulamalarda yaşanmakta olan yenilik ve gelişmelerle uyumlu olabilme çalışması ve bu kapsamda taşıma metotlarında, ticari malların çeşitlerinde ülkelerarası hukuklarda meydana gelen değişim ve farklılıklar nedeniyle doğmuş olan yeni gereksinimleri karşılayabilir duruma getirilebilmesidir. Bu bağlamda ICC, var olan Incoterms yasalarının ticaret hayatı içerisindeki değişimlere uyamadığını gördüğünde bu yasalarda değişime gitme seçeneğini tercih etmektedir. Bu yasaların gayesi de sözleşme içerisinde terimlerden bir tanesine atıfta bulunulduğunda kapsamış olduğu hususlar bağlamında sözleşme içerisinde detaylı birtakım düzenlemelere gerek duyulmadan alakalı noktalarda anlaşmayı sağlayabilmektir. Buna karşın bu yasaların ticaretteki ilerlemelere yetişemediği hallerde yalnızca bunlara atıf yapabilmek yetersiz kalacak ve düzenlenmesi yapılacak tüm detaylarda da ek birtakım farklı düzenlemeler yapılması gerekebilecektir. Sonuç olarak bu sebeple Incoterms yasalarının ticaret hayatında ticaret ile uğraşan kişilere pratiklik, kolaylık sağlayabilme gayesinden uzak kalacaktır.

Incoterms 2010 yasalarının bir önceki 2000 versiyonundan tamamen farklı, keskin değişimler yapmış olduğunu söylemek mümkün değildir. Sadece ticaret faaliyetlerindeki gelişmeler dikkate alınmış, halihazırdaki terimler doğrultusunda bazı yenilemeler yapmış, gereksinimleri karşılayamaz hale gelmiş birtakım terimleri ortadan kaldırarak yerine yeni terimler koyarak sadeleştirmeye gitmiş ve birtakım başka yenilikler ortaya koymuş bir versiyon olmuştur. Bu araştırmada ise özellikle, Incoterms 2010'daki terimlerin muhtevasına ilişkin değişikliklerin ortaya konulması planlanmıştır.

1. Terim Adedi, Türleri Ve Gruplandırılma Sistemine İlişkin Yenilikler

1.1 Incoterms 2010'da Yer Alan Terim Adedi ve Gruplandırma Sistemi

Incoterms 2000 sürümünde toplamda on üç tane terim bulunurken Incoterms 2010'de yapılan düzenlemede bunların içerisinde DES, DAF, DDU ve DEQ terimleri çıkartılarak yerlerine DAP ve DAT terimleri konmuş ve toplamdaki terim sayısı on bire düşmüştür. Böylelikle az miktarda farkları olan ve bir anlamda birbirinin tekrarı olan

terimler sadeleştirilmiştir.¹ Bu yolla birbirlerine son derece fazla benzemekte olan terimler birbiriyle karıştırılmamış, bu risk ortadan kaldırılarak ticaret yapanlar bakımından sistem daha kolay hale getirilmeye çalışılmıştır.²

Incoterms 2000'de benimsenmiş olan terimlerin kategorize edilmesi yönteminden Incoterms 2010'da vazgeçildiği görülmektedir. 2000 sürümünde Incoterms terimleri tarafların sorumlulukları ve teslimat noktası göz önünde bulundurularak verilmiş olan terim isimlerinin ilk harfleri baz alınarak kategorize edilmiştir. Bu kapsamda 2000 sürümünde var olan gruplar E Grubu Terimler (EXW), F Grubu Terimler (FOB,FAS, FCA), C Grubu Terimler (CIF, CIPCPT, CFR,) ve D Grubu Terimler (DDP,DEQ, DES, DDU, DAF) biçimindedir.³ Incoterms 2010'daysa ilk harflere göre sınıflama yöntemi bir kenara bırakılarak sınıflamada taşıma aracı ölçütü kullanılmıştır. Bu kapsamda ilk harflere bakılmadan taşıma işinin ne şekilde yapıldığı göz önde bulundurularak (demiryolu, kara, hava, deniz) gruplamalarda tüm taşıma yöntemlerini içine alan kurallar (DDP,CIP, FCA, CPT, EXW, DAT, DAP,) ve "iç sularda ve denizdeki taşıma işlemlerine has kurallar" (CFFOB, FAS, CFR,) biçiminde iki gruplu bir ayırım yapılmıştır. 2010 sürümünde gelen en mühim yeniliklerden bir tanesi de bu yeniliktir.⁴

2010 gruplamasıyla getirilmiş olan ayırma göre bazı kuralların tüm taşıma metotlarında kullanılması mümkünken bazısıysa liman, gemi gibi terimleri kullanarak sadece iç sularda ve denizdeki taşımacılıklara has bir hale getirilmiştir. Bu noktada ilk gruptaki terimlerin tüm taşıma metotlarına uygun olmasına rağmen niçin deniz taşımacılığı için bir ayrıcalık oluşturulduğunu irdelemek gerekmektedir. Buna deniz taşımacılıkların dünya üzerindeki ticaretlerde en fazla kullanılmakta olan ve en yaygın yöntem olması, bu yüzden Incoterms düzenlemelerinde küçümsenmeyecek durumda olması cevap olarak sunulabilir.⁵ Bunun yanında bu tarz bir gruplamayla sadece gemilerin yapıları ve deniz taşıması, gemi işletmesi göz önüne alınmak suretiyle hazırlanmış kuralların öbür taşıma metotlarında uygulanması halinde meydana gelecek problemlere karşı tedbir almak

¹ Yılmaz, Mutlu, Ahmet Özken ve Necmettin Şahin. "Incoterms 2000 ve 2010'un Mukayeseli Analizi ve Türkiye Uygulamasındaki Eksiklikler", Journal of Yaşar University, Cilt:23, Sayı:6, 2011, s.3818.

² Ramberg, J. ICC Guide to Incoterms® 2010, Understanding and Practical Use, ICC, 2011 No:720, s.9.

³ INCOTERMS 2000, s.27.

⁴ INCOTERMS 2010, s. 21 vd.

⁵ Malfliet, Jonas. "Incoterms 2010 and the Mode of Transport: How to Choose the Right Term", Ghent University Academic Bibliography & Institutional Repository, s.176.

amaçlanmıştır.⁶ Incoterms 2000 versiyonunda da tüm terimlerin ne tarz bir taşıma metodu için kullanılmasının uygun olacağı belirtilmiş, Incoterms 2010 düzenlemelerinde gruplandırma metodu bu ölçütler üzerine kurulmuştur.

1.2 Incoterms 2010'da Yer Verilmeyen Terimler

Incoterms 2010 sürümünde terim sayısı on bire düşürülürken bazı terimlerin Incoterms metni içerisinde çıkarıldığı göze çarpmaktadır. Incoterms 2000 versiyonunda beş tane D sınıfı terim vardır ve bu terimler DDU, DDP, DAF, DEQ ve DES'den ibarettir.⁷ D sınıfı terimler ürünlerin ulaşacağı ülkelerde teslimatının yapılmasını anlatan terimler olmakla birlikte⁸ bunların içerisinde DAF teslim biçiminde teslimat, ithalat ülkesinin sınırlarında, DES biçimindeki teslimat ulaşma yerinde gemide, DEQ biçiminde varma yerine rıhtımda, DDU teslim biçiminde var yerinde ithal gümrük formalitesi yapılmamış şekilde ve DDP teslim biçimindeyse ulaşma yerinde ithal gümrük formalitesi uygulanmış biçimlerinde gerçekleştirilmektedir.⁹ Görülebileceği gibi 2000 sürümünde bulunan beş tane D grubu terimin içerisinde iki tanesi (DEQ ve DES) sadece iç sularda ve denizlerdeki taşımacılıklarda kullanılabilir.¹⁰

Incoterms 2010 versiyonunda, 2000 versiyonundaki gruplama bakımından inceleme yapılacak olursa üç tane D sınıfı vardır ve bunlar, her bir tanesi bütün taşımacılık biçimlerinde kullanılabilen DDP, DAP, DAT terimleri olmaktadır. Burada görülebileceği gibi Incoterms 2010 içerisinde, 2000 sürümünde bulunan DDU, DAF, DEQ, DES terimleri çıkartılmış ve korunan tek terim DDP olarak kalmıştır.¹¹ Incoterms 2010 versiyonunda, 2000 sürümünün tersine D sınıfı terimlerden sadece deniz taşımacılığı kapsamında kullanılacak bir terim konmamıştır. ICC, 2010 sürümünde terimlerini D sınıfı terimleri tüm taşıma biçimleri için kullanılmaya müsait olacak biçimde yapmıştır. Böylelikle 2000 sürümünde sadece deniz taşımacılığında kullanılmış olan DEQ ve DES yasalarına gerek olmadığını düşünüp 2010 sürümüne almamıştır.

⁶ Caner, "Incoterms 2010 (ICC Rules for the Use of Domestic and International Trade Terms)", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:11, Sayı:22, "10. Yıl'a Armağan", s.242.

⁷ INCOTERMS 2000, ss.89 vd.

⁸ Caruntu, Constantin ve Mihaela Loredana Lapaduși. "Complex Issues regarding the Role and Importance of Internationally Codified Rules and Incoterms", Petroleum-Gas University of Ploiesti Bulletin, Cilt:62, Sayı:1, 2010, s.101.

⁹ INCOTERMS 2000, ss.89 vd.

¹⁰ Şanlı, Cemal ve Nuray Ekşi. Uluslararası Ticaret Hukuku, 4. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 2005, s.122.

¹¹ INCOTERMS 2010, s.12.

Incoterms 2010 versiyonuyla D sınıfı terimlerin arasına eklenmiş olan yeni terimlerle çıkartılan terimlerin yerlerinin doldurulabileceği ön görülmüş olsa da ticaret ile uğraşanların ticari faaliyetlerine kullanmaya alışmışlarsa 2010 sürümünde kaldırılmış olan bu terimleri anlamak suretiyle aralarındaki sözleşmede Incoterms 2010 yasalarına atıfta bulunarak kıyaslayabilmelerinin her daim mümkün olabildiğini de belirtmek gerekmektedir.¹²

1.3 Incoterms 2010’da Düzenlenen Yeni Terimler

Yukarıda belirtildiği biçimde Incoterms 2010’da bazı terimlerin ortadan kalkmış olmasının nedeni terim sayısının azaltılarak sadeleştirilmeye gidilmenin hedeflenmesi ve bunu var olan terimleri de içine alabilen yeni terimler yapmak suretiyle gerçekleştirmek istemesidir.¹³ Bu kapsamda Incoterms 2010’da, bütün taşıma biçimlerinde kullanılmaya imkan veren DAP (Delivered at Place – Belirlenen Yerde Teslim) ve DAT (Delivered at Terminal – Terminalde Teslim) terimleri, DES, DAF, DDU ve DEQ terimlerinin yerine getirilmiş olan ve ilk kez düzenlenmiş yasalardır.¹⁴ Bu kapsamda Incoterms 2010 ile ortaya konan en ciddi yeniliklerden bir tanesinin D sınıfı terimlerin dört tanesinin Incoterms’ten çıkartılıp iki yeni terimin konması olduğu söylenebilir.

Yeni düzenlenmiş olan iki terimden bir tanesi olan DAT, satıcıların ürünlerinin varış noktalarında tarafların saptadığı terminallerde taşıma araçlarından boşaltılmış biçimde alıcılara teslim etmesi gerektiğini, DAP ise satıcıların ürünlerinin saptanan varış noktasına taşıma araçlarından boşaltmadan alıcıların tasarrufuna bırakılmasını gerektirmektedir.¹⁵ DAT teriminde saptanmış olan terminallerin bir havaalanı, taşıma metoduna uygun bir varış noktası ya da liman olabilmesi ihtimal dâhilindedir. Aynı biçimde DAP teriminde bahsedilen taşıma araçlarının tır, gemi vb. olmasının bir ehemmiyeti yoktur.¹⁶ 2010

¹² Yılmaz, Mutlu, Ahmet Özken ve Necmettin Şahin. s.3817

¹³ Shepherd, Stuart ve Ted Graham. “New Incoterms 2010 – A Summary of the Principal Changes to Incoterms 2000”,

<http://www.mondaq.com/x/113312/international+trade+investment/New+Incoterms%20+2010+A+Summary+of+the+Principal+Changes+to+Incoterms+2000>

¹⁴ INCOTERMS 2010, s.12.

¹⁵ Paul V. Casuccio, “Coming The Terms With The Incoterms Amendments”,

<http://www.mondaq.com/canada/x/144544/Sales+Tax+VAT/Coming+To+Terms+With+The+Incoterms+Amendments>

¹⁶ Overmeire, Xavier Van. “Incoterms 2010: An Adaptation to Contemporary Business Practice”,

<http://www.mondaq.com/canada/x/112932/international+trade+investment/Incoter%20ms%20+2010+An+Adaptation+To+Contemporary+Business+Practice>

sürümüyle getirilmiş olan ithalat gümrük formalitelerinde de satıcıların yükümlülüğü olduğu DDP ile bir yana konacak olursa varış noktasında terminalde boşaltılmış biçimde ya da saptanmış bir diğer yerde boşaltılmamış biçimde teslim edilmesini ön görmekte olan ikili bir ayrıma gidilmiş ve bu şekilde sadeleştirilip birleştirildiği görülmüştür.¹⁷

DAT terimi DEQ yasasını da içine alabilecek biçimde ve DAP kuralıysa DDU, DAF ve DES yasalarını kapsayacak biçimde taşıma metodu ayırt etmeksizin düzenlenmiş olan geniş içerikli terimler olmuştur.¹⁸ Bu kapsamda 2000 sürümünde var olan terimlerin yerini almak ve onlara kıyasla daha geniş içerikli olması amacıyla hazırlanmış olan DAP ve DAT, 2000 yasaları içerisinde bulunan DDU, DAF, DEQ ve DES terimlerini kapsayarak 2000 sürümünde bu şekilde sadeleşme yapılmasını gerçekleştirmiş ve terim sayısını azaltmıştır.¹⁹

2. Terimlerin Muhtevasında Yapılan Temel Değişiklikler

2.1 Hasarın Geçiş Anına İlişkin Değişiklikler

2010 sürümüyle Incoterms yasalarına getirilmiş olan mühim yeniliklerden bir tanesi ve hatta en mühim olanı birtakım yeniliklerde mallara dair zararın ve hasarın geçiş anı şeklinde saptanan yerde yapılmış değişimdir. Bilindiği gibi 2010 sürümü uygulamaya geçinceye dek Incoterms terimleri açısından genel yasa ürünlere dair hasarların ürünlerin alıcılara teslim edildiği yerde alıcıya geçmesiyle CIF, FOB, CFR terimlerinde bu yasanın istisnai bir durumu olmaktadır.²⁰ Buna kapsamda bu üç terim içerisinde ürünlerin on board yani gemide teslimi yapılırken mallara dair hasar riskleri teslimat anının öncesinde ürünlerin gemi küpeştesini geçmesiyle beraber alıcıya geçmekteydi.²¹ 2010 sürümüyle yapılmış olan değişikliğe dek bu terimlerde hasarların geçişi teslimat anından bağımsız bir biçimde ürünlerin gemi küpeştesi adı verilen hayali bir çizgi ile mesafesine bağlanmakta ve uzun bir dönem boyunca bu biçimde uygulanmaktaydı.²²

¹⁷ Caner, s.243.

¹⁸ Shepherd ve Graham, s.1; Overmeire, s.1.

¹⁹ INCOTERSMS 2010, s.12.

²⁰ Yılmaz, Özken ve Şahin, Mukayeseli Analiz, s.3818.

²¹ Erdem, H. Ercüment. "Incoterms 2000", Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaşgünü Armağanı, (Ed. Abuzer Kendigelen), C.I, Beta Yayınları, İstanbul, 2001.

²² Malfliet, Jonas. s.171.

Ancak hasarın geçişiyle alakalı genel yasadan bu biçimde çıkılması bilhassa teknoloji ve modern yaşamın liman makineleri, tesisleri ve gemilerin üstündeki etkileri nedeniyle uygulamalarda bazı karmaşıklıklara ve problemlere sebep olunca Incoterms'ün 1980 sürümünden beri üç terim açısından getirilmiş olan istisnanın ortadan kaldırılması tartışmaya açılmıştır.²³ Bu bağlamda ne kadar bu konunun Incoterms 2000'de değiştirilerek 2000 sürümünün tasarlanması süreci içerisinde tartışılmış olsa da var olan uygulamalardan dışarı çıkılmaması ve bu açıdan teslimat noktası-hasarın geçişi ilişkisine devam edilmesi şeklinde karara bağlanmıştır.

Uygulamalara bakıldığında da teknolojiyeleki değişimler ve ro-ro taşımasındaki gibi ürünlerin gemi küpeştesini aşması durumlarının olamadığı haller nedeniyle hasarların geçiş noktalarının küpeşteyi aşması uygulamada bir anlam ifade etmemiş ve birtakım problemlerin çıkmasına sebep olmuştur.²⁴ Bu yüzden Incoterms 2010'da CIF, FOB, CFR terimleri için 1936 sürümünden bu yana uygulanmakta olan hasarın geçiş yeri-teslimat noktası ayrılığı esasına dayanan sistem bırakılıp²⁵, ürünlere dair zarar ve hasar risklerinin gemilerde teslimat ile beraber alıcılara geçeceği kabul görmüştür.²⁶ Böylelikle Incoterms 2010 yasaları kapsamında bulunan bütün terimler için teslimat anı itibariyle hasarların alıcılara geçeceği istisnasız biçimde kabul görmüştür. 2010 sürümüyle beraber gemi küpeştesi tanımlaması tamamen bırakılmıştır.²⁷ Böylelikle hasar risklerinde varsayıma dayanan bir çizgi gibi çağa uymayan bir uygulamadan vazgeçilerek²⁸, risklerin satıcılardan alıcılara geçmiş olduğu an daha açık, anlaşılır ve net şekilde ifade edilmiştir.²⁹

Incoterms 2010 sürümü uygulamaya konmadan evvel gemi küpeştesi ifadesinin bir anlam teşkil etmeyeceği hallerde CIF ve CFR yerine CIP; CPT, FOB yerineyse FCA kullanılması önerilmektedir.³⁰ Bununla birlikte bilhassa FOB terimi kapsamında risklerin

²³ Kuyucu, Aslıhan Sevinç. "Incoterms (Uluslararası Ticari Terimler)", (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2011, s.101

²⁴ Hartwell, Malcolm. "Incoterms 2010",

<http://www.mondaq.com/x/138332/International+Trade/Incoterms+2010> , s.1.

²⁵ Caner, s.247.

²⁶ INCOTERMS 2010, ss.96, 106, 116.

²⁷ Roberto Bergami, "Ship's Rail Is Dead: Incoterms 2010", <http://www.shippingsolutions.com/blog/the-ships-rail-is-dead-incoterms-2010>

²⁸ INCOTERMS 2010, s.13.

²⁹ Greg Kanargelidis ve Roy Millen, "Incoterms 2010: Time to Update The Old Forms",

<http://www.mondaq.com/canada/x/121774/international+trade+investment/Incoterms+2010+Time+To+Update+The+Old+Forms>

³⁰ Sezercan Bektaş, Uluslararası Ticarete Sözleşmelerin Hazırlanması, Yetkin Yayınları, Ankara, 2010, ss.72-73.

gemilerde teslimle beraber alıcılara geçmesinin talep edildiği hallerde “FOB Stowed” gibi Incoterms terimlerindeki değişkenlerin kullanılması zorunlu hale gelmekteydi.³¹ 2010 sürümüyle beraber global ticarete aktif olanlar artık CIF, CFR, FOB gibi son derece yaygın biçimde kullanılmakta olan terimlerin uygulanabilmesinde meydana gelecek problemleri engellemek maksadıyla başka terimlere yönelmek ya da terim değişkenlerini kullanmak zorunda kalmamaktadır. Örnek vermek gerekirse FOB Stowed değişkenleri kullanıldığı zaman risklerin gemi küpeştesinin ardından gemilerde alıcılara geçeceği kararı verilmesinin yanında alıcılar bakımından istifleme yükümlülüğü de getirilmektedir. Ancak 2010 sürümünün VIF, CFR, FOB terimleri açısından getirmiş olduğu yeni sistemlerde ürünler gemilere oturtulduğunda riskler alıcıya geçmektedir ve böylece istiflenmiş olma koşuluna bakılmamaktadır.³² Bu üç terimde de gemide teslim edilme için istif koşuluna bakılmamaktadır.³³

2010 sürümünün öncesinde CIF, FOB, CFR terimleri açısından bahsedilen yükleme sırasında malların gemi küpeştesini geçmelerinden öncesinde ya da sonrasında düşerek hasar görmeleri durumu ve bu doğrultuda risklerin satıcılara ya da alıcılara ait olacağı saptanması sistemi gemilerde hasarın ve teslimatın geçiş anı paralelliğiyle tamamen yok edilmiştir.³⁴ 2010 sürümünde, geminin üstündeki hayali bir çizgiyi temel alan sistemin bir kenara bırakılarak risklerin geçeceği an açısından malların geminin bordasına oturtulabilmesi zamanının belirlenmesiyle anlaşılabilir ifade ürünlerin tamamının gemiye yüklendiği an olmaktadır. Bu kapsamda satım işlemine konu olan ürünlerin henüz bir kısmı yüklenmişken alınacak bir hasar yükleme işlemi bitmediği için satıcının yükümlülüğünde olacaktır. Burada zararı karşılayacak olan da satıcıdır.³⁵ Bunun yanı sıra risklerin alıcıya geçtiği an olarak saptanmış olan gemide yani “on board” ifadesinin yeteri kadar açık olmadığını belirten bazı uzmanlar yükleme süren mallar için yüklemenin biten bölümünün “on board” kapsamına girebileceğini ve bu bölüm bakımından risklerin alıcılara geçebileceği olasılığının göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmektedirler. Burada ürünlerin yüklenmesinden önce risklerin alıcılara geçmesinin söz konusu olamayacağını ifade etmek yanlış olmayacaktır.

³¹ Overmeire, s.1

³² Bergami, Smooth Trading, s.39.

³³ Doğan, Fatih. “INCOTERMS 2000, Tarihi Gelişimi-Geçerlilik Kaynağı-Münferit Klozlar, Son Değişiklikler”, Prof. Dr. Ömer TEOMAN’a 55. Yaş Günü Armağanı, C. I, İstanbul, 2002, s.358

³⁴ Hartwell, s.1.

³⁵ Bergami, Ship’s Rail Is Dead, s.1.

2.2 Zincirleme Satışlarda Teslime İlişkin Getirilen Yenilik

Incoterms yasaları, satış sözleşmesinde taraflara malların yüklenebilmesi ve boşaltılabilmesiyle alakalı bazı sorumluluklar getirmektedir. Satıcılara malların yüklenme işi ve taşıma sözleşmelerinin yerine getirilmesi hususunda birtakım sorumluluklar getirilirken bu sorumlulukların gerçekleştirilebileceği yeteneğin var olup olmadığı göz önünde bulundurulmak zorundadır.

Bu noktaya dikkat çekmiş olan Incoterms 2010, ürünlerin ilk satıcılardan alıcılara varışına dek aralarda el değiştirmiş olduğu ardışık yani zincirleme satışlar içerisinde zincirdeki ilk halka haricindeki halkalarda var olan satıcılar açısından terimlerde yükleme sorumluluğunu düzenlemekte olan ürünlerin yüklenmesi (shipment) ifadesine alternatif olarak yüklenmiş ürünleri tedarik etme (temin) (procure goods shipped) hükmünü koymuştur.³⁶ Incoterms 2010'un başlangıç bölümünde 2010 sürümünün getirmiş olduğu güncellemelerin açıklanmış olduğu kısımda zincirleme satışlar başlığında açık bir biçimde "Zincirin ortasında olan satıcılar, alıcılara olan borçlarını malları göndermek suretiyle değil, ilk satıcı tarafınca gönderilmiş malları tedarik ederek yetine getirmektedir. İşte bu nedenle Incoterms 2010 malların gönderilmesi borcuna alternatif olarak 'gönderilmiş malların tedarik edilmesi' borcuna da yer verir" denmektedir.³⁷

Satışların zincirleme/ardışık bir silsile olarak gerçekleşmesi halinde en başta bulunan satıcının haricindekiler ürünler gönderilmiş/yüklenmiş olduğu için bu ürünleri yükleme durumunda olmaları mümkün olmayacaktır.³⁸ Böyle bir hal içerisinde olan satıcı Incoterms 2010 ile getirilmiş olan yeni düzenlemeler uyarınca yüklenmiş bulunan ürünleri temin edebilme sorumluluğuna girmiş bulunacaklardır. Bu sorumluluk terimlerdeki teslimat dair A4 maddeleri kapsamında görülmekte ve örnek vermek gerekirse FOB teslimat biçiminde şöyle belirtilmektedir: "Satıcılar ürünleri yükleme limanında ya da şayet bulunuyorsa alıcıların gösterdiği yükleme yerlerinde, alıcının seçeceği gemilerde ya da hâlihazırda bu biçimde teslim edilmiş ürünleri tedarik etmek suretiyle teslimatı yapmalıdır."³⁹ Zincirleme satışlara dair durumların 2010 sürümü düzenlemelerinde diğer bir yansıma biçimi de

³⁶ Stephen Tricks ve Hatty Sumption, "International Trade Update - Incoterms 2010", <http://www.mondaq.com/x/113234/international+trade+investment/International+Trade+Update+Incoterms+2010>

³⁷ INCOTERMS 2010, s.15.

³⁸ Hartwell, s.1.

³⁹ INCOTERMS 2010, s.94.

terimlerin sigorta ve taşıma sözleşmelerinde düzenleme yapan A3 maddelerinde görülmektedir. Bu bağlamda satıcıların ürünleri taşıyıcılara aktarması ya da taşıyıcılarla sözleşme yapması sorumluluğu zincirleme satış işlemlerinde ilk satıcının ardından gelmekte olan satıcılar açısından bir taşıma sözleşmesi yapma sorumluluğu biçiminde düzenlenmiştir.⁴⁰ Bu kapsamda CIF, CFR, FOB, FAS, CIP, CPT, FCA terimlerindeki A3 maddeleri kapsamında bu doğrultuda düzenlemeler yapılmıştır. Örnek vermek gerekirse CPT'nin A3 maddesi içerisinde: "...taşınması açısından sigorta sözleşmesi yapmak gerekmekte ya da bu şekilde bir taşıma sözleşmesi temin etmek durumundadır." Denmektedir.⁴¹

2010 sürümünün zincirleme yapılan satış işlemlerini de kapsayacak biçimde bir ifade ile ele alınmış olması Incoterms yasalarının satış zincirindeki her halkada bulunan yeni tüccarlarca kullanılmasına izin veren bir duruma gelmesi bakımından son derece önemlidir.⁴²

2.3 Sigorta Düzenlemesine İlişkin Yenilikler

Incoterms yasalarında tarafların bir tanesine(satıcılara) sigorta yaptırma zorunluluğunun getirildiği terimler sadece CIP ve CIF'dir. Öbür terimlerde taraflar sadece gereksinim durumunda sözleşmelerde sigortaya dair düzenlemeleri ele alabilmektedirler.⁴³ Aslına bakılırsa bu konu Incoterms'ün 2010 sezonundan önce yapılmış sürümlerde de farklı olmamıştır. Bu hususa dair 2010 sürümünün getirmiş olduğu yeniliklerse tarafların sigortalara dair sorumluluklarının net ve anlaşılır biçimde ayrı bir başlığın altında düzenlenmiş(A3-B3) olması durumudur.

Satıcılar bakımından asgari seviyede standartlarda sigortalama sorumluluğu yalnızca CIP VE CIF terimleri açısından getirilmiştir. Öbür terimlerde tarafların aralarında içlerinden bir tanesine sigorta yapma sorumluluğu bulunduğu ya da bir taraf kendi iradesiyle sigorta yapmayı talep ettiğinde diğer tarafın sigorta yapabilmesi için gereken bilgileri vereceği belirtilmiştir.⁴⁴ Sözleşmelerin diğer taraflarına gereksinim duyulan hususlarda bilgi temin

⁴⁰ Shepherd ve Graham, s.1.

⁴¹ INCOTERMS 2010, s.40.

⁴² Overmeire, s.1.

⁴³ Erdem, Incoterms 2000, s.193.

⁴⁴ INCOTERMS 2010, s.14, 22.

etme sorumluluğu Incoterms 2000 kapsamında A10-B10 maddelerince genel bilgi sağlama sorumluluğu düzenlenmişken bahse konu olan sigortalara dair bilgi sağlama sorumluluğu da bu başlığın altında incelenmiştir. 2010 sürümü bu açıdan 2000 sürümünden sigorta yaptırabilme veya bu hususta bilgi sağlayabilme sorumluluğunun A10-B10 maddelerinden ayrı biçimde ve özel şekilde A3-b/B3-b maddeleriyle düzenlemesi bakımından ayrılmaktadır.

Incoterms 2010'un sigorta açısından getirmiş olduğu yeniliklerin bir tanesi ise Enstitü Kargo Kuralları'nda 2009 senesinde değişime gidilmesinin ardından düzenlenmiş olan ilk Incoterms olması sebebiyle bu yasaların Incoterms'ün sigortaya dair düzenlemeleri kapsamında göz önünde bulundurulmasıdır.⁴⁵

Enstitü Kargo Kuralları üzerinde yapılmış olan değişim Incoterms 2010 yasalarında gerek sigortaya dair düzenlemelerdeki içeriklerde gerek kullanılmakta olan dil üzerinde etki etmiştir. Bu kapsamda Incoterms 2010 CIF ve CIP terimlerinde satıcılar en azından Enstitü Kargo Kuralları'ndaki C klotunda ya da benzeri klotlardaki kapsam dahilinde bir yük sigortası sağlamak, bu sigortaya dair sigorta sözleşmelerini güvenilir bir sigortacı ya da sigorta firmasıyla imzalamakla, teslim noktasından varış noktasına dek süren ve sözleşme bedelindeki en az %110 tutarındaki himayeyi sağlayabilmek ile sorumludur.⁴⁶

Incoterms 2010'da satıcıların sigorta sağlamak yükümlülüğünde oldukları hallerde alıcıların bunu yeterli bulmayarak satıcılardan masraflar alıcılara ait olacak biçimde ek sigorta yapma talebinde bulunma⁴⁷ ya da mevcut sigortada kapsam genişlemesi isteme⁴⁸ haklarının var olduğu belirtilmiştir. Bunun yanı sıra alıcıların kendilerinin ek sigorta yaptırmayı istemeleri halinde de satıcıların her çeşit masraf ve hasar alıcılara ait olmak kaydıyla bu bağlamda gereken bilgileri alıcılara temin etmekle yükümlü oldukları da açıkça ifade edilmiştir.⁴⁹

⁴⁵ Ian Vicary, "New Incoterms Rules To 'Set Sail' on 1 January 2011", <http://www.mondaq.com/x/116310/international+trade+investment/New+Incoterms+Rules+to+Set+Sail+on+1+January+2011>

⁴⁶ Malfliet, s.166; INCOTERMS 2010, ss.52

⁴⁷ Özkan, s.22; INCOTERMS 2010, s.52

⁴⁸ Tricks, Stephen ve Hatty Sumption. "International Trade Update - Incoterms 2010", <http://www.mondaq.com/x/113234/international+trade+investment/International+Trade+Update+Incoterms+2010>, s.1.

⁴⁹ INCOTERMS 2010, ss.52, 116.

2.4 Masraflara İlişkin Yenilikler

Incoterms düzenlemelerindeki A6 – B6 maddeleri kapsamında düzenlenmiş olan “masrafların paylaşılması hususunda Incoterms 2010’un getirmiş olduğu yenilik, terminal elleçleme giderlerinin (terminal handling charges) alıcılar ve satıcıların arasında ne biçimde pay edileceğinin, kimin bu masraf yükümlülüğüne gireceğinin net biçimde düzenlenip açıklanmış olması durumudur.⁵⁰ Elleçleme, “Denetlenecek malların temel özelliklerinin değiştirilmeden istiflenmesi, büyük kaptan küçük kaba aktarımı, kaplarda yenileme ya da onarım, havalandırma, kaldırma, karıştırma gibi faaliyetlerin tamamı” biçiminde tanımlanan bir kavramdır.⁵¹

Satıcıların ürünlerin varış noktasına dek taşınması yani nakliye sorumluluğunu üstlenmiş oldukları terimlerde (CIF,CFR, DDP, DAP, DAT, CIP, CPT) satıcılar ödedikleri taşıma ücretlerini satış bedeline yansıtmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle alıcının yerine ödemeyi gerçekleştirmektedirler. Taraflar bu taşıma bedeline ürünlerin elleçlenmesi, liman ya da konteyner terminalinin içerisinde taşınması giderlerinin de dâhil olup olmadığı konusunda uzlaşabilmektedirler.⁵² Bu gibi hallerde alıcılar satıcılara ödemiş oldukları bedel içerisinde elleçleme giderlerini de karşılamış olsalar da ürünleri fiili biçimde teslim aldıkları sırada bunlara dair terminal ya da taşıyıcı işletmeye ödeme yapmak zorunda olabilmektedirler. Alıcıların aynı hizmetler açısından çift ödeme yaptığı bu durum⁵³, Incoterms 2010’un tasarlandığı süreçte ICC’ye şikayet edilmiş ve 2010 sürümünde bu nokta göz önünde bulundurularak düzenlemeler buna göre hazırlanmıştır.

Incoterms 2010’da CIF, CFR, DDP, DAP, DAT, CIP, CPT terimleri içerisinde; diğer bir deyişle temel nakliye ücretinin satıcılarca ödendiği terimler kapsamında A6-B6 maddelerince ürünlerin kararlaştırılmış olan varış noktasına dek taşınabilmesi için gereken bütün düzenlemeleri gerçekleştirme yükümlülüğünü taşıdıkları açık ve net bir biçimde düzenlenerek elleçleme giderlerindeki karmaşa ortadan kaldırılmıştır.⁵⁴

⁵⁰ Vicary, Ian. “New Incoterms Rules To ‘Set Sail’ on 1 January 2011”, <http://www.mondaq.com/x/116310/international+trade+investment/New+Incoterms+Rules+to+Set+Sail+on+1+January+2011>, s.1.

⁵¹ Yılmaz, Ejder. Hukuk Sözlüğü, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005, s.188

⁵² INCOTERMS 2010, s.15.

⁵³ Shepherd ve Graham, s.1.

⁵⁴ Overmeire, s.1; INCOTERMS 2010, s.14

Sonuç ve Değerlendirme

Yerel kaynakların yeterli olmadığının fark edilmesi ve bu bağlamda ticarete ulusal sınırlılıkların aşılabilmesi ile ortaya çıkan uluslar arası ticaret ve uygulanacak hukuk noktasında Milletlerarası Ticaret Odası'nın uygulamaları oldukça önemli ve belirleyicidir. Milletlerarası Ticaret Odası'nın küresel ticarete, tarafların aynı dilde anlaşabildikleri, taraflardan hiçbirinin menfatine dönük hareket etmeyen ve objektif olan, taraf gözetmeyen, uluslararası bir kurallar bütünü hazırlamaya ilişkin çalışmalar yürütmüştür. Bu doğrultuda hazırlanan ve uluslar arası ticaretin sürdürülebilirliği için yeknesak kurallar içeren "International Commercial Terms"nin kısaltması olan Incoterms oldukça büyük öneme sahiptir.

Incoterms broşürlerinin son yayınlandığı versiyonu olan Incoterms® 2010 da 2000 yılından 2010 yılına kadar geçen sürede uluslar arası ticarete gözlemlenen problem ve yenilikleri yansıtmak amacıyla güncellenmiştir. 2010 yılında yayınlanan versiyonda da ana hatları ile kuralların genel hatları korunmakla beraber, bazı yenilikler de getirilmiştir.

Kullanılan mevcut terimlerin kapsamlarında bazı güncellemeler yapılmış, bazı ihtiyaçlar konusunda yetersiz olan terimler kaldırılarak yerlerine başka terimler getirilmiş, daha sade ve net kullanım sağlanmaya çalışılmıştır.

Incoterms 2000 versiyonunda toplam 13 adet terim varken, Incoterms® 2010 düzenlemesinde bunlardan DAF, DES, DEQ ve DDU terimleri çıkarılmak ve yerlerine DAT ve DAP terimleri getirilmek suretiyle terim adedi 11'e düşürülmüştür. Bu doğrultuda çok net ayrımları olmayan bazı benzer terimlerde sadeleştirmeler yapılmıştır. Buradan da ortaya konulduğu gibi bazı terimler bu kurallar bütününden çıkartılırken yerlerine başka terimler eklenmiştir.

Incoterms® 2010 gereğince, Incoterms terimlerinin net ve kolay anlaşılır bir biçimde, taraflarda ve okuyucuda herhangi bir tereddüt oluşturmayacak biçimde kullanılması gerekmektedir. Bu doğrultuda, terime karşılık gelen üç harfli ibareden sonra malların teslim edileceği yer veya liman en açık bir şekilde ifade edilmeli ve Incoterms'ün hangi versiyonuna atıf yapıldığı da açıklıkla belirtilmelidir.

Kaynakça

Caner, O. (2012). Incoterms 2010 (ICC Rules for the Use of Domestic and International Trade Terms, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:11, Sayı:22. ss.223-262.

Caruntu, C. ve Lapaduşi, M. L. (2010). Complex Issues regarding the Role and Importance of Internationally Codified Rules and Incoterms, Petroleum-Gas University of Ploiesti Bulletin, Cilt:62, Sayı:1. ss. 98-110.

Doğan, F. (2002). INCOTERMS 2000, Tarihi Gelişimi-Geçerlilik Kaynağı-Münferit Klozlar, Son Değişiklikler, Prof. Dr. Ömer TEOMAN'a 55. Yaş Günü Armağanı, C. I, İstanbul, ss. 337-367.

Erdem, H. E. (2001). Incoterms 2000, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaşgünü Armağanı, (Ed. Abuzer Kendigelen), C.I, Beta Yayınları, İstanbul, 2001, ss.179-218.

Kanargelidis, G. ve Millen, R. (2011). Incoterms 2010: Time to Update The Old Forms, <http://www.mondaq.com/canada/x/121774/international+trade+investment/Incoterms+2010+Time+To+Update+The+Old+Forms>, Erişim Tarihi, 27.12.2016

Hartwell, M. (2011). Incoterms 2010, <http://www.mondaq.com/x/138332/International+Trade/Incoterms+2010>, Erişim Tarihi, 28.12.2016

Vicary, I. (2010) New Incoterms Rules To 'Set Sail' on 1 January 2011, <http://www.mondaq.com/x/116310/international+trade+investment/New+Incoterms+Rules+to+Set+Sail+on+1+January+2011>, Erişim Tarihi, 28.12.2016

INCOTERMS 2000. <https://www.if-insurance.com/web/industrial/sitecollectiondocuments/insurance%20solutions/cargo/incoterms/english.pdf>, Erişim Tarihi: 26.12.2016

INCOTERMS 2010. <http://www.iccwbo.org/products-and-services/trade-facilitation/incoterms-2010/the-incoterms-rules/>, Erişim Tarihi: 26.12.2016

Kuyucu, A. S. (2011). Incoterms (Uluslararası Ticari Terimler), (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Malfliet, J. (2011) “Incoterms 2010 and the Mode of Transport: How to Choose the Right Term”, Ghent University Academic Bibliography & Institutional Repository. ss.163-179,ss.163-179.

Overmeire, X. V. (2010). “Incoterms 2010: An Adaptation to Contemporary Business Practice”,
<http://www.mondaq.com/canada/x/112932/international+trade+investment/Incoter%20ms%20+2010+An+Adaptation+To+Contemporary+Business+Practice>, Erişim Tarihi: 27.12.2016

Casuccio, P. V. (2011) “Coming The Terms With The Incoterms Amendments”,
<http://www.mondaq.com/canada/x/144544/Sales+Tax+VAT/Coming+To+Terms+With+The+Incoterms+Amendments>, Erişim Tarihi: 27.12.2016

Ramberg, J. (2011). ICC Guide to Incoterms® 2010, Understanding and Practical Use, ICC No:720.

Bergami, R. (2010). “Ship’s Rail Is Dead: Incoterms 2010”,
<http://www.shippingsolutions.com/blog/the-ships-rail-is-dead-incoterms-2010>, Erişim Tarihi: 28.12.2016

Bektaş, S. (2010). Uluslararası Ticarete Sözleşmelerin Hazırlanması, Yetkin Yayınları, Ankara.

Shepherd, S. ve Graham. T. (2010). “New Incoterms 2010 – A Summary of the Principal Changes to Incoterms 2000”,

<http://www.mondaq.com/x/113312/international+trade+investment/New+Incoterms%20+2010+A+Summary+of+the+Principal+Changes+to+Incoterms+2000>, Erişim Tarihi: 26.12.2016

Tricks, S. ve Sumption, H. (2010). “International Trade Update - Incoterms 2010”, <http://www.mondaq.com/x/113234/international+trade+investment/International+Trade+Update+Incoterms+2010> , Erişim Tarihi: 28.12.2016

şanlı, C. ve Ekşi, N. (2005). Uluslararası Ticaret Hukuku, 4. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul.

Yılmaz, E. (2005). Hukuk Sözlüğü, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.

Yılmaz, M, Özken, A. ve şahin, N. (2011). “Incoterms 2000 ve 2010’un Mukayeseli Analizi ve Türkiye Uygulamasındaki Eksiklikler”, Journal of Yaşar University, Cilt:23, Sayı:6, ss.3814-3825.